VII. évfolyam — Czelldömölk, 1911. november 12. — 46. szám.

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön.
ide intezendők a szellemi részt illető közlemények hirdetések és mindennemü reczillietekek.

A mi polgári-iskolánk.

Reggelenkint háromnegyed hét óra tájban cammog be Győr felől állomásunkra egy rémségesen lusta vonat és aztan megáll, hogy kipihenje az ut fáradalmait és hogy azt a vasparipát, mit eléje fogtak, megitassa. Azaz, hogy még sem ezért áll meg egészen, hanem hogy magába szedje azt a didergő tanulóhadat, mely a sinek mentén már félórán át várta érkezését.

Jon a téli idoszak, amidőn mindent csontkeménységüvé fagyaszt a dermesztő hideg: Menjen ki valaki a pályaudvarra ilyenkor s nézzen végig azon a többnyire hiányos öltözékü diákseregen, melynek minden tagja zsebredugott, gémberedett kézzel szorongatja könyveit magahoz, hogy azokkal is megvédjen testéből egy kis felületet a hideg behatása elől. Nézze őket, miként táncolnak toborzékolva a sivitó szél rémitő dalára és lássa, miként vacog a foguk. Nézze mindezt meghatottság és szánalom nélkül, ha tudja.

És ha a tanulók, félve a lekéséstől, már fel hét órakor a vonatot várják, gondoljuk el, mikor kell nekik ébredniök. Legalább is hajnali öt órakor, hogy a késő éjszakába nyuló órákon át tanultakat még egyszer átvegyék, felöltözzenek és megreggelizzenek.

Van-e szív, mely meg ne esnék a szegény diákok mizerábilis sorsán?

S mindez azért van, mert Czelldömölk nagyköznségnek, ennek a beaszfaltozott, vakitó villanyfényben uszó Kemenesalja gyöngyének nincsen négy osztályu középiskolája.

Xenophon viszontagságteljes harci tényéről kötetek zengenek dicshymnuszokat; vajjon egy, a sárvári iskolát látogató czelldömölki diák naponkint nem-e mindannyiszor egy anabasis és katabasis veszelyeivel ..izd meg? Mennyi időfecsérlés, mennyi drukk csak azért, hogy a vonatról le ne késsenek és mennyi félelem származik abból, ha a vonat maga is késik!

Jó tehát, mondjuk, hogy igenis megesett a szivünk a tudományt szomjuhozó ifjuságon és megtétetett az első lépés az anomaliák megszüntetesére.

Helyes! Igaz!

Deputáció ment a miniszter urhoz országgyülési képviselőnk személyes vezetésével s átadta kegyelmes kezeihez a memorandumot s megigértették vele, hogy meglesz minden kivánságunk szerint. Mindennek innen-onnan fél éve s azóta mindig azt kérdezzük egymástól: lesz e már valami a polgári-iskolából?

Ez a kérdés olyan sokat hallott és megszokott már, hogy nálunk ez lett a legujabb szállóige.

Persze, hogy lesz! Hogyne lenne! Hiszen megigérte a miniszter, csak ki kell azt az irást onnan piszkálni a miniszteriumból.

Hát piszkálja ki onnan valaki!

Valóban üdvös dolog volna az ügyet megbolygatni, mert ha magára hagyjuk, itéletnapig is elhevernek ott az irások, vagy mint nem sürgetett akta, irattárba vándorol, ahol az örök enyészet fogadja kebelébe.

Megtörténhetik az is, ami ujabbi időben igen gyakori eset, hogy kormányválság áll be s a tárca boldog uj tulajdonosa ad acta tételi mindazon ügyiratokat, melyekhez néhai elődjének adott igérete füződik, gondolván:

— Engem ugy sem kötelez semmi.

Bizony, bizony ilyen veszélyek környékezik a mi nagyfontosságú kérvényünket mindaddig, mig a legfelsőbb jóváhagyás kezeink között nincsen.

Házasság és érdek.

Irta: Schrantz Elek.

Tiborcz Andor gondoktol nehéz fejet két tenyerébe vette s az aszatal mellett ülve, mereven bámult bele a levegőbe, mintha egy láthatatlan szellem segitseget varna onnan valamely nehéz problema megoldásához.

Egyszer csak felállt helyéről s emelkedés közben e szavakkal ütött le öklével az asztalra:

— Azért is igy fogok tenni.

Ezt a rejtélyes kijelentést bár erőteljes hangnemben tette, mindazonaltal rajta kivül senki sem hallotta, mert csak egyedül volt elhagyatott, rideg legénylakásában.

Ha a falak is rendelkeznenek halló-érzékkel, lehetetlen, hogy a kivancsiság szájat is ne varázsolt volna nekik, hogy megkérdezzék vajjon mit jelentenek e titokzatos szavak.

[illegible] Andor többé-kevesbé romantikus multjaba sérthetőve válik minden.

Kicsiny, serdületlen diákkorban történt vele először, hogy szerelmes lett Selymes Matildába, egy bukófélben levő takarék igazgatójának leányába, aki édesapjával, leven ő éleseszü, előreláto finánczseni, a krach beállta előtt egy félevvel megugrott. Örök eltünését mintegy másfél tucat hitelező siratta meg.

Ekkor érte Tiborcz Andort az első csalódás.

De mert ha elsőről szólunk, feltétlenül másodiknak, sőt talán többnek is kell lenni, felsoroljuk valamennyit.

Szilárd elvi állapotja az volt Tiborcznak, hogy nem szabad a szivet sokáig arván hagyni.

Mincsák Bianca volt a második médium, aki gyorsan reagalt Tiborcz tágranyilt, sötét szemének suggestiv hatására.

Szerelmük [illegible] nem — végtelenül.

Binka is megszökött, de nem a papájával, hanem egy — huszártiszttel.

Ez volt a második, most már fájó csalódása.

A kétségbeesett, szerelmi és szerettetni vágyó ifju lelkére a bánat nehezedett rá minden sulyával. Sötét terveket forgatott ágyában és a halálra gondolt. Mig azon tanakodott, hogy az élet vagy halál mellett döntsön-e, egy elragadóan bájos kis teremtést sodort a végzet utjába Szende Szeréna urleány személyében.

Ha elhallgatom papájának társadalmi állasat vagy rangját, olvasóim ugyis megkérdezik:

— Mi volt a papája?

Jól tudom, hogy a mai rangkórságos világban mindenki tudni kivánja a másiknak viselt tisztét, vagyoni állapotát, hogy aszerint mérje végig deprimáló, gunyos pillantásokkal, vagy pedig, mint felfelé szokás, alázatos térdhajlásai kegyelmébe igyekszik magát, azért hat magam is elárulom, hogy az öreg Szende Mátyás megyei irnok volt. Nem rangos állásban, sem anyagi jólétben.

Nézzen tehát valaki utánna a dolognak vezető férfiaink közül és pedig az, aki arra leghivatottabb egyéniség!

Mi lesz velünk, ha a polgári-iskola létesitésének elvi kérdése évek után nyer megoldást? Akkor a teknikai kivitel legalább is ugyanannyi évtizedet igényel. Na igen, hiszen egy idő ota is tisztában van azzal, hogy mig valamit elhatározni csak pillanat müve, ugyanannak megvalósitásához hosszu idő kell.

Az ábrándozok már ott látták lelki szemeikkel az iskola impozáns épületét a Nagydömölki-utca baloldalán a benedekrendi szerzet által felajánlott telken s azóta már learatták rajta a gabonát, ujból elvetették s a jóságos Isten a megmondhatója annak, hogy hányszor fog ott még az aratók kaszája pengeni, mig egyszer az iskolaépitő kőmivesek első kalapácsütése jelzi az alapkőletételt.

Cs. Gy.

Küzdelem és harc . . .

Életre-halálra folyik a harc — az életért. Az életért és annak föntartásáért. Mindenki tudja, hogy az adott viszonyok és azoknak kihasználhatasa között valami nagy, kijavithatatlannak látszó hiba keseriti el a kevésbbé módosak életét. Munkálkodunk, fáradozunk és a biblia szavai szerint verejtékkel keressük meg mindennapi kenyerünket. Már aki megkeresi. De hányan kinlódnak-bajlódnak, hányan vannak, kiknek kemény párnája a gond s mégse képesek a mindennapira szert tenni? — Hányan tespednek, tépelődnek, honnan keritsék elő a másnapi föntartáshoz szükséges eszközöket, minden becsületes igyekvés, minden tulfeszitett munka dacára?

Hát bizony azért vannak olyanok is, akik vigan élik életüket és érzéktelenül nézik ezerek kinos vergődését; akiknek jóformán ez a vergődés szinte nemcsak hogy nem árt, hanem épp ez biztosit nekik gond nélkül való kényelmet, mértéktelen élvezeteket.

Ennek az osztálynak az ellentéte az a munkásnépség, amely nyomorának tudatában tömörül, szervezkedik a harcra és azt sokszor győzelmesen állja is.

E két merően ellentétes népréteg közé, mint két egymáshoz surlódó malomkő közé van ékelve a magával tehetetlen *középosztály*, melyet aztán ugy megőrölnek, mint a buzát lisztté. Fölülről is nyomják, alulról is. Előrlődik bizony az egészen!

De az állam gerincét ép a középosztály teszi. Bizonyság erre, hogy amely államnak tettre erős, jómódu középosztálya van, az maga is erős, hatalmas. Oly megdönthetetlen igazság ez, hogy megforditva is megcáfolhatatlan: amely államnak gyönge: szegény a középosztálya, az hatalomra nem vergődhetik.

Nálunk a kapitalizmus a diktátor szerepét játsza. »Pénzzel mindent, pénz nélkül semmit«, ez a jelszó. (Kapitalizmus mindig volt, van is, lesz is; de annak a közéletben csak akkor van haszna, ha a kapitalizmus a közérdeknek is szolgál.) A diktátor szavát csak a szociálizmus meri ellenezni, nem egy kemény diót rakván elibe föltörésre. Igy aztán szépen drágul minden; az élelmiszer, az ipari cikkek egyik oldalon, a másik oldalon meg annak ellensulyozása: a munkabér. Azt kellene hinni, hogy igy hát kiegyenlitődik a külömbség. Drágább a föntartás, de viszont nagyobb a munkabér; nincs hát semmi baj.

Csakhogy ezt az ellensulyozási mulatságot a középosztály fizeti meg. Az a középosztály, mely hihetetlen módon adózni köteles a tőkének s amely ennek tetejébe a nem kevésbbé hihetetlen módon fölsrófolt munkabéreket is kénytelen megfizetni.

Szervezkedni, tömörülni ennek az intelligens osztálynak derogál. Nem derogál azonban szerényen, alázatosan kérelmezni, különösen az ez osztályhoz tartozó tisztviselőknek, köz- és magánalkalmazottaknak. És az eredmény? — Semmi, vagy olyan kevés, hogy helyzetüknek állitólagos javitását legtöbbször csak gunyolásnak lehet tekinteni.

A Lajtán tul most a közhivatalnokok fizetését »javitják«, de oly kevéssel, hogy ott általános a féktelen zugolódás.

Mi magyarok nem féktelenkedünk. Nálunk intelligens osztálybeliek csakugyan soha sem hágtak ki a rendes kerékvágásból. Nem ugy, mint egyetlen egyszer a vasutiak, akik sztrájkukkal célt értek, kárt, roppant nagy kárt okozva az államnak és ezer meg ezer embernek. Tisza István erélyessége szép volt, — de bizony nyári köpönyeg volt. A vasuti »szervezkedők« azonban, ha tetszett, ha nem tetszett, megmutatták,

---

Nem is volt ez fontos Tiborcz Andorra nézve, mert ő mindvégig idealista volt és pedig azoknak is ama veszedelmes fajtájából, aki egy gyönyörűséges szemparert ugyanannyi ragyogó csillagot képes ierabolni az eg boltozatáról.

Utolso és megmásithatatlan elhatarozása szerint Szeréna lett volna az ő feleségе, ha . . .

Itt az esemenyek folyasát ismét megszakitja ez a két betüs nagyjelentőségü szócska: ha

Szeren más feleségе lett. Akit ölelseivel halmozott el és akinek a kotendő fügy rovasara edes, bizalmas gyöngeséket elöjegezett, cserbenhagyta. Hűtlen lett hozza, egy vasuti uniformis imponálobb leven előtte.

Ez volt Tiborcznak harmadik, most mar keserű, de egyszersmind utolso csalódása is.

A világgyülölet és életuntság megbémtottak idegeit, megakasztották agyrend-szerének működését s eltompitottak eszét. Mindazonáltal mégsem kivánt meghalni. Ha egy-egy pillanatra visszatértek tást érzett, mint a fuldoklo, aki ha mégis hozzajut egy kis levegőhöz, fokozott erővel szalja meg az eletfentartasi ösztön.

Lassankint tisztulni kezdtek gondolatai s midőn jobban észhez tert, felugorva kiáltá:

— Azért is igy fogok cselekedni.

Es ez elhatarozás megmasithatatlan volt.

*

Másnap bekopogtatott egyik jobarátjahoz.

— Isten hozott, Andor! Szokatlan időben jottel! — kiáltá a barátja, amint a nyitott ajtón at beléptet.

— Az ügy fontosságanál fogva nem késlelkedhetem . . .

— Jól esik fejőled is fontos ügyről hallani, csak kerveled . . .

— Tudod, elmult a szüret . . .

— Ahá! Sejtem már! És kit akarsz meghazasitani . . ?

Magamat

A vendégünk Sajtorjay Kristóf alatt megingott a talaj, az erős lábizmok meglazultak s hat nincs a közelben egy szék, hat a padloszőnyeg fogja fel zuhanásában. Annyira elcsodálkozott a hallottakon.

— És kit kérsz meg?

— Te fogod megkérni Máltay Ancit.

— É—é—n?

— Igen, nekem, az én szamomra, csak ne ijedj meg!

— Azt már értem. Azaz hogy mégsem értem egészen. Mondjad csak Andor: Hiszen te nem szeretted azt a nanyt?

— Ez nem akadaly. Tegnaptól kezdve arra nem is fektetek sulyt.

— Nem értem most se.

— Világos. Realis alapon nősülök. Belattam, hogy végtelen ostoba egy szerelmes ember. Tudhatod te is rolam, hogy mi mindenre képes voltam eddig. De most mar tovább nem ám. A házasság is politika. Egyik a szeretetben véli feltataini boldogságat, a másik a pénzben. Ismertem ilyen es olyan politikát követő házaspárokat. Aztán meg abban is igaz mindegy a házasság, hogy a szerelmes párok közott is ki-kitör a viszály,

bebizonyitották azt, hogy legalább is numerálnak annyit, mint akarhány nagyhangu tucatember.

A középosztály tehát a tulajdonképpeni áldozata a mai egészségtelen állapotnak és ha ennek az osztálynak egyes részei ki-kifakadnak és segitést kérnek: nem szabad eljárásukat gunyolni, nem szabad kicsinyelni, hanem ellenkezőleg: figyelembe kell venni egzisztenciájukat és segiteni kell rajtuk, mert tévedés volna azt hinni, hogy a türelemnek nincs vége.

Érdekes és tanulságos hirlapi vitatkozás.

B. Gy. A szabadság az erkölcsi rendnek és a népek haladásának föltétele. Szabadság nélkül nincs öntudatos ember, nincs öntudatos emberiség, nincs emberi méltóság, nincs emberi boldogulás. Ezt az axiomát állitotta föl a többek között közeletünk egy elfogulatlan, jeles férfia s mindjárt hozzá teszi, hogy abban mindnyájan egyetértünk. Ebből kifolyólag nagy következetességgel tovább magyarázza a dolgot, amidőn azt mondja, hogy a kérdés csak a szabadság kisebb vagy nagyobb *mértéke* körül forog.

Mert ha az a mérték a szabadságot az igazságtól elválasztja, akkor az a szabadság átok és nem áldás; ha az a mérték a szabadságot *szabadossággá*, vak, őrültes mozgalommá dagasztja, akkor az a szabadság a rombolásnak és nem az alkotásnak eszköze; ha az a mérték a szabadságot az erkölcsi törvény s a tekintély kicsinylésévé, a fejlődés egymásutánjának erőszakos letörésévé növeli, akkor ez a szabadság erkölcstelenség, anarchia, a szenvedelyeknek és ösztönöknek szabadra eresztése.

Ki ne volna a sajtoszabadságnak őszinte hive? Hisz bizonyos, hogy az előzetes cenzura senkinek sem kell. De miazt a sajtoszabadságot, amelyet nekünk az 1848. év március 15-dike adott és józan ésszel hirdetett, nem olyannak ismerjük, amely hazugságra, erkölcstelenségre, hitetlenségre, alávalóságra és a társadalmi élet s a közrend megzavarására ösztönözze, hajtsa és kergesse a nemzet fiait. Vagy talán a szó nemes értelmében, a közjog alapján az is szabadság, ha valaki és valakik mindent: erkölcsöt, tisztességet alkotmányosságot, tekintélyt és hitvallást korrumpalnak? — Nem bizony, az nem szabadság, hanem szabadosság, vagyis a szabadság nevével való tultevés, tul a jogon, Isten, hiten és erkölcsön.

Pedig most ez a divatos járvány — előszóval és sajto utján, amely nyavalya ellen azonban a tisztességes sajtó is evtizedek óta küzd.

Igy elmelkedünk, igy okoskodunk és töprengünk most ismét, amidőn a temesváriak hirneves református papja, Szabolcska Mihály jeles költőnk egy hazafias aggodalommal teljes nyilt levelet intéz Rákosi Jenőhöz, kiváló irónkhoz és »legelső hirlapirónk«-hoz.

A Budapesten alakult »Uttörő Társaság« nevében és megbizásából egy budapesti ur »Uj világnézetek« cimen Temesvárott fölolvasást tartott, melyben »Istent, vallást, hitet, egyhazat s minden egyéb ilyen *bolondságot* előitéletnek és babonaságnak bélyegzett«. A jeles pap azután idéz a fölolvasásból egész részleteket és levélben megbotránkozását fejezi ki. Mi nem idézzük az uttörő ur világnézeteit, csak rámutatunk azokra. Szabolcska Mihály különben — a többek között — ezeket irja föltünest keltő levelében:

»Az a kérdésünk, hogy e *sajtószabadságnak* (lévén az »uttörő« uraknak valami hasonló nevü lapjok is) és a *szólásszabadságnak* igazán nincsen-e hát nálunk semmi határa? — ahol, ha van a büntető paragrafus legalább a józan ész vagy a tisztességérzet tilalomfája állna? Hát igazán *minden* szabadjára volna immár eresztve minálunk?«

»Amerikában, vagy más, nálunk müveltebb társadalmu nép között, az ilyen agitációs utakon az illető »uttörők«-nek számolniok kell — és számolnak is! — a közönség mindent elsöprő megbotránkozásával. S ez bölcs mérsékletre inti őket. Csak minket nézhetnek és néznek olyan birkának ezek az uttörők, hogy közöttünk immár minden lehetetlent lehetőnek tartanak és mernek?«

»Vagy a *szabadgondolkozás* hajdan nemes, de immár agyonkompromittált lobogója alatt csakugyan minden eszelőség és maszlag árusitható?«

»Nem akarok itt jeremiádákat zengeni de bizony mondom, hogy jaj nekünk szegény magyaroknak és jaj a mi jövendőnknek, ha ezek az uttörők egyszer csakugyan utat találnának törni a magyar *anyákhoz* és a magyar *ifjuság* szivéhez! Törvény van ugyebár nálunk a méregkeverőkre? Annyira, hogy ha egy buta szakácsnő akaratlanul, csak vigyázatlanságból megmérgezi a gyermekeink testét; szigoruan megbüntetik. Hát a lelküket, a gondolkozásukat szabad bárkinek aljasitani?! Vagy az egyéni szabadság örve alatt s a mindenre rávonható tudományos »világnézet« álorcájában mentelmi joga lenne nálunk minden őrültségnek? S házainkat, iskoláinkat és minden szent helyeinket azzal a megtévesztő kiáltozással, hogy »legyen világosság!« szabados dolog lenne sorragyujtogatni?«

Még tovább idézhetnők a temesváriak hazafias és vallásos érzelmü református papjának szavait, aki végre is fölháborodottságában imigyen fakadt ki: »Szegény, szerencsétlen átokverte nemzet!«

Mielőtt Rákosi Jenő, akitől, »mint olyan embertől, aki fölül áll minden reszrehajlás gyanuján s akinek az igazmondását ilyen dolgokban is rég megszoktak perdöntőnek tekinteni,« a választ megtagadta volna, Fényes Samu dr., aki t. i. Temesvárott fölolvasott, eme fölolvasása tartalmat egy nyilatkozatban közölte. Meg kell itt jegyeznünk, hogy Fényes dr. jeles szociológus, akinek szónoki képességét és tartalmas előadását az országnak nagy részében ismerik és dicsérik; megfordult már egy izben Szombathelyen is, ahol a kulturpalotában nagy közönség előtt tartott előadást, ma (nov. 12-én) pedig ugyancsak vármegyénk székhelyén, a kereskedők kaszinójában. »A szabad oktatásnak mibenlétéről és jelentőségéről« értekezik. Sőt a mult héten nevet országszerte emlegették, lévén ő az Achimperben egyik főszereplő, aki nagy sikereket ért el. Amde az ő sok érdemét és tudományát elismerve is más lapra tartozik az a kérdés, valjon »szabad tanitásai« helyes, igaz alapon állanak-e, és valjon tanitása nem vezet e egy népet örvénybe?

Fényes dr, gondolatmenete az volt, hogy a legtöbb bün forrása a nyomor s nélkülözés, no meg a kizsákmányolás. Az ő modern teóriája, hogy a bün megsokasito ágya a szegénység és nyomoruság; szérinte a bün [illegible] embervoltunk termése, csak a szegénység által erőszakolódik ránk; ha mindnyájan gazdagok leszünk, mentek leszünk

---

ha nincs mit enniök, a gazdag párok között pedig azért, mert nem szeretik egymást. Na nincs igazam?

— Tehát mit akarsz tulajdonképen tőlem?

— Még ma megkéred nevemben Anci kezét.

És igy történt.

*

Máltay szivesen fogadta Söjtorjay Miklós látogatását és midőn beszédközben a tulajdonképeni tárgyra került a sor, még meg is vendegelte a kérőt. Pedig ez nem is igen hangsuiyozta a vőlegénynek határt nem ismerő szerelmét; boldog volt az öreg, ha az igent kimondhatta. Miért is ne? Azt jól tudta, hogy leánya vonzódik Tiborczhoz, akinek egyebként nagypecsétes kutyabőr-diploma van zsebében. Ez az utóbbi körülmény viszont Máltay uram szivére volt jótékony hatással. Azzal a boldog tudattal szoritotta meg a távozó Söjtorjay baráti kezét, hogy leánya most már járásbiróné lesz.

Az egybekelési előkészületek hét hetet vettek igénybe s a hatodik hét [illegible] megtörtént.

Mi sokszor tévelyünk meg ellentét az emberi cselekedet és a természet megnyilatkozásai között!

Alig érkezett meg az első tavasz, már a fiatal házasok boldogságuk őszehez jutottak. Midőn az ibolya és jácint nyilni kezdett, az ő szivükben az őszirozsa is fonnyadóban volt.

De már ezen segiteni nem lehetett. Boldogságuk korai kimulásának oka a multra vezethető vissza, arra az időre, amikor az Máltay gazduram oly jóleső örömmel igérte oda leánya kezét anélkül, hogy a rangot másodrendü kérdésnek tekintve, bepillantott volna a szivekbe s kutatta volna kellő időben, mily alapra épül e házasság, nehogy egy gyenge széláramlat laza alkotmányként összedöntse.

Az ifju, nyolc hónapos asszony juniusban nyaralni ment, haza, falura, a szülőihez s nem tért többé vissza férjehez.

*

Egy, az életben lejátszódott drama volt ez, mely nem ismeretlen tárgyu ugyan, de élénken rámutat a helytelenül választott érdekek [illegible] pasztaltságukra hivatkozó szülők illogikus beavatkozásra.

a bűntől is; a bűn nem embervoltunk termése, hanem az *igaztalan gazdasági rend* által eltorzitott társadalmi fattyuhajtása; »szeresd magadat!« — A »szeresd felebarátodat, mint temagadat« elve hazugság maradt evezredek óta . .

Mi lapunkban a társadalom érdekeit vagyunk hivatva támogatni; de azért mégis távol állunk a polemiától. Annyit azonban megengedhetünk magunknak, már csak az igazság érdekében és olvasoink iránt való kötelességérzetünknél fogva is, hogy a rendkivül érdekes »szellemi torná«-t különös figyelemmel kisérve, Rakosi Jenő hosszu válaszából a következőket szószerint idezzük:

Jómódu, gazdag, sőt milliomos emberek nem rabjai-e a bünnek? Ki állt meg a vagyonszerzés utján? És hányféle bün nem eszköze a vagyonszerzésnek? Kezdve a kis uzsorástól a nagy uzsorásig, az ételhamisitó szatócstól a vállalkozó, az állammal nagy szerződeseket kötő bankokig? Valóban a jómóduak, a gazdagok bünei nem kevesebbek és nem kevésbbé ostorozni valók, mint az elesett szegénységei.

A klasszikus Amerikában igazán az önzés, a legridegebb önzés a *Kredo*; de senki se gondolt még arra, hogy szocializálni kellene. Ellenkezőleg, a kizsákmanyolás, a gazdasági utonállás, ököljog és rablóhadjárat oly orgiákat ül és oly hatalmi szervezet, hogy se ember, se intézmény, se köztársaság, se köztársasági elnök nem bir vele.

Newyorkban, a milliomos negyedben, vannak háztartások, amelyekben az urnő kedves kutyáinak külön lakosztálya, külön cselédsége van. A legkedvesebbnek külön szabója, külön ékszerésze, külön automobilja, amelyen ezreket érő nyakékekkel setakocsizasait végzi. Sőt, hogy be legyen az őrület tetézve, külön temetője van az urinők kutyáinak, ahol egy-egy drága pincsinek külömb sirkove áll, mint minőt mi egynémely érdemes nagy irónknak vagy művészünknek állitani tudunk.

Sorsunk kovacsa pedig elménk és szivünk, tehát sorsban se lehetünk egyenlők. De egyenlők lehetünk szeretetben. Szeressük tehat felebarátunkat, mint önönmagunkat.

Az egyeseknek is, a nemzeteknek is, az irás és a szó szabadságára szükségük van. Ez a kettő a haladásnak két istení szarnya. Semmi korlátot nem szabnek neki. De a ki ezzel a kettővel repülni akar, az jól megondolja, minő felelősséget vállal, a mikor az emberiség, a modern-haladás, a civilizáció két legfőbb fegyverével megyen harcanak. Semmi korlát, repüljön szabadon. De aki visszaél vele a ki sarba és piszokba keveri, aki, becsületet hitelet és tisztességét viszi aljas vásárra: annak a szamára rendeltessek kegyetlen törvény es kérhetetlen biró.

Mert a sajtó és a szó szabadságával való visszaélés birodalmának területe egyenes arányban van a népnek műveletlenségével, izléstelenségével, durva erkölcsevel. A mint a nemesebb ízlés, a lelkesebb tudás és az emberibb műveltség terjed, abban a mértékben fogy és zsugorodik össze ama szónokok és amaz irók hatásának a területe, a kik az emberek aljasabb ösztöneire, tudatlanságára és izléstelenségére spekulalnak. Vigyázzatok hát papok a hivekre, tanitok, tanárok a tanitványaitokra, kormanyzók a népre. Tanitsatok műveljétek, emeljétek fel a sokaságot, akkor vértezve van a nemzet a szív, a lélek az elme megrontói ellen!

Ezzel szerény lapunk az érdekes vitatkozásról beszámolt.

Téli pihenő.

A faluban csönd van, a határ néptelen. Egy-egy fát, venyigét, szalmát hordó kocsi mutatkozik csak. Viszik a téli fütenivalót. Ide-oda alig lesz tenni való, most lesz kapós a falun — a könyv. De hát nem minden könyv a jobaratunk is egyuttal. A rossz könyv kegyetlen ellenségünk. Attól orizkednünk kell. Reguláról, az edelényi rablógyilkosról a minap tunt ki, hogy lelkét rossz könyvek olvasása mételyezte el. Amit a könyv mosolyra, kedvre, nagy elhatározásokra fakaszt, ugy a gonosz iratok olvasása betaszit a bünbe. Mikor nyomtatott betüt vesztek a kezetekbe, mindig óvatosak legyetek. Sohase tudhatjátok, lelketeknek milyen mérgétől szabadultatok meg.

De annál inkább becsüljétek meg a jó könyveket. És valóban, helyes érzékkel gondolkodhatott a földmivelésügyi miniszter a nép javáról, mikor megértve betü iránt való sóvárgását, idáig valami negyezerig való könyvtárt adott községeknek, iskolaknak, köröknek, szövetkezeteknek. És milyen könyveket A földmivelésügyi miniszterium nagyon helyesen azt az elvet vallotta, hogy szénégetőnek tőkén legyen a szene, ami máskepen ugy is kifejezhető lenne: a földmivelő pedig jobbára földmivelésel foglalkozó könyveket olvasson. Sohasem felejtem el azt a nyirségi magyart, aki mikor nekem büszkén mutatta egy méter 26 centiméternyi sorközzel ültetett, kikarrozott, gondosan permetezett szőlőjét s mutatta, hogy milyen egészen más az ő szőlőmüvelési módja, mint a társáé és büszkén hozzátette, hogy ő műtrágyaz, de minden évben háromannyi termése van, arra a szavamra, hogy:

— Kitől tanulta ezt? — igy felelt.

— Nem láttam én ezt sehol, csak olvastam a könyvtárbol egy könyvbol. Olyan akurátosan le volt ebben a könyvben irva az ujmódi szőlőmivelés, hogy én kiszedtem vénhedt tőkéimet, felrigoliroztam a földemet előirás szerint, aztán sorról-sorra végeztem a dolgomat. Társam lett a könyv. Az igazitott el mindenre. Ha tehetségem lenne eljarnek falura s hirdetném, hogy csak olvasni felebarataim. A könyv a legjobb barát. Az ad legjobb tanácsot. A könyv sohasem csal meg, szeretem a tündérmeséket, regényeket is, de azt mondom, hogy a földmüvelő ne fázzék a gazdasági könyvektől.

Igy beszélt a nyiri magyar és hány ezernek, meg ezernek a véleményét szólaltatta meg. A földmivelésügyi miniszter minden évben szaporitja a könyvtárak számát s minden évben sokan folyamodnak érte. Nincs eset rá, hogy ha község, kör, szövetkezet kéri olv formaban, ahogy elő van irva, hogy barkit elutasitsanak. De persze a kérvényekkel sort tartanak. Aki előbb jön, előbb kap. Azért nagyon helyes lesz olyan helyeken, ahol még ez a felette szükséges intézmény nincs meg, folyamodni érte. Ha a község kéri a könyvtart, akkor a község képviselőtestületének jogerős képviselőtestületi határozatát is mellékelni kell a kérvényhez ha kör, akkor ennek alapszabályát, a kérésre vonatkozó határozatot is mellékelni kell, ez a tudnivaló a szövetkezetre is.

Mennyi boldog ora emleke — a léleknek milyen derüje lappant a könyvek lapjain. A boldogulásnak mily ösvényeit mutatja meg egy-egy könyv. És ha még hozzátesszük, hogy mindezt ingyen adják, szinte csodálkozunk rajta, a százig való kérelmek száma nem sokkal több.

Szechenyi István gróf — a legnagyobb magyar is a nép kipallérozásában találta meg a boldogulás titkát. A magyar föld sok kincset rejt, amit csak gazdasági ismereteink gyarapodásával bányászunk ki. Már ma is sok változott a nép gazdasági módjában, de ha egész szélteben hódit a helyesebb, a jobb, az ésszerübb gazdaságvitel modja, kedves hazánkra rá se lehet ismerni. Edison, a világhirü amerikai feltaláló most végig gépkocsizta egész Európát. Franciaországról azt mondja, hogy az egész ország egy szép kert. Majd ha hazánkról is ilyent irnak, akkor lesz boldog a magyar.

Csak a minőség révén lett világhirü a valódi PALMA kaucsuk-cipősarok

A hyglenikus Palma kaucsuk ágybetét minősége elsőrangu

Csak én szántalak.

Nem jutott eszedbe még sohse néked,
Hogy egyszer csak minden álom veget ér?
Hogy egyszer majd te is gyászos feketének
Látod ami most an még szüzi fehér?

Hogy a boldságnak igen nagy az ara,
Hogy az ember küzd, míg valamit elér?
Hogy a sors a lelkünk befogja igába
S ami bért ad, az csak keserü kenyér?

Hogy most könnyen lépked formás kicsi lábad,
Fehér a topánkád, aranyos a csat?
De majd a rögökben megbotlik, kifárad,
Tövisek nyomából piros ver fakad?

Hogy a ruhád selyme nem suhog sokáig,
Leszaggatja rólad az élet, a harc?
Hogy arcod pirja majd fakóra válik,
Elhiszed, hogy éghet könnyektől az arc?

. . Mikor a templomban tégedet eskettek
S imádságos ajkkal megáldott a pap,
Akik körül álltak, mind-mind irigyeltek,
Egyedül én voltam, aki szántalak.

Novák Pál

HIREK.

Kinevezés. A vármegye főispánja Tóth Lajos okleveles jegyzőt a czelldömölk-vidéki állami anyakönyvi hivatalba korlátolt hatáskörrel anyakönyvvezető helyettesse nevezte ki.

Jagicza Lajos temetése. A sz. Benedekrend érdemekben gazdag jószágkormányzójának, Jagicza Lajos perjelnek temetése hétfőn délután ment végbe az apátság tagjainak, a környékbeli papság és az impozáns számban megjelent helybeli közönség részvétefe mellett. Nyugodjék békében.

Hymen. Györfi Aladár, vaszari vasuti altiszt eljegyezte Horváth Annuska kisasszonyt Czelldömölkről, özv. Horváth Ignácné leányát.

Ifjusági önképzőkör alakult városunkban, amelynek célja könyvtár-felállítás, felolvasások, műkedvelői előadások tartása. Később a kör kebelében labdarugó-csapat is létesül. Mindezen hasznos tervek erdemessé teszik az eddig városunkban nem létező egyesületet a nagy közönség pártfogására. A kör tagjai minden héten szerdán este a Griff-szálló külön helyiségében értekezletet tartanak, ahol az uj tagok felvétele is történik.

Eljegyzés. Löwy Kálmán, a pápai kereskedelmi bank és váltóüzlet tulajdonosa, jegyetvaltott Rozner Bözsike urleannyal, Rozner József jánoshazai kereskedő leányával.

Államsegély. Erdélyi Zoltán kemenes-hőgyészi ág. hitv. ev. tanito a kultuszminisztertől évi fizetésének kiegészitésére 400 kor. államsegélyt nyert.

Halálos dió-szedés. Léránth Józsefné szergényi kisbirtokos felesége néhány héttel ezelőtt a dió-szedés idejében felment egy alacsony fára diót szedni, de a vékony ág, eltörött alatta és Léránthné leesvén a fáról, a hátgerince eltörött és sulyos belső sérüléseket szenvedett. Behozták a czelldömölki közkórházba, ahol sérülései következtében hosszas szenvedés után tegnap este meghalt.

Vasuti baleset. Lukács Ferenc helybeli vasuti fékező sulyos baleset érte a zalaegerszegi állomason. A Czelldömölkről Csaktornyára haladó tehervonat Zalaegerszegen tolatott s Lukács a tolató vonat kocsijait kapcsolta össze. Egyik ilyen műveletnél azonban nem tudott kellő gyorsasággal kibujni a kocsik közül, a mögötte jövő vonat elütötte és bal karja a kerekek alá került. A vizsgálat adatai szerint Lukács saját maga oka a szerencsétlenségének.

Mozi a Központi-kávéházban. A mult évben oly nagy reményekkel megindult, de csakhamar abbamaradt kavéházi mozi ismét feltamadt. A Központi-kavéház tulajdonosnője a téli estek kellemes eltöltésére vendégei szórakoztatására ismét bevezette a mozit és minden szombaton és vasarnap este változatos műsorral tart előadásokat, belépődij nélkül.

Hymen. Fischer Pál helybeli borbély és fodrász eljegyezte Altstädler Riza kisasszonyt Czelldömölkön.

Verekedő legény. Kemeneshőgyészen Csigi Ferenc regota spiccelt Csuka Ferenc haragosara s csak varta a kedvező alkalmat, hogy vele leszámolhasson. A héten aztán elérkezett a várva-vart pillanat s ugy elrakta Csukát, hogy husz napon tul gyógyuló sulyos sérüléseket ejtett rajta. Ellene meginditották az eljárást.

Tea-estély az Uj-kávéházban. A helybeli Erzsébet Nőegylet egyreszt a vagyon gyarapitására, másreszt pedig a tagok szórakoztatásara, az Uj-kávéház helyiségében zártkörü tea-estelyt rendezett, melyen nagyszámban jelentek meg ugy a tagok, mint a vendégek. A pontos és figyelmes kiszolgalásért dicséretet érdemel Fényes Ferenc kávés akinek előzekenysége nagyban hozzájárult a barátságos hangulathoz, amely a jelenvoltakat a késő éjjeli órákig együtt tartotta.

Halálozás. Goldmann Sándor szobafestő halála nagy részvétet keltett Jánosházán, ki 12 éven át az ipartestületnek és az iparos iskola felügyelő bizottságának elnöke volt. Még halála előtt az iparos körben volt. Hazaérve rosszul érezte magát és orvost hivatott, de mire az orvos megérkezett, addig a 70 éves ember szivszélhüdésben meghalt. Az elhunytat felesegen kivül fogadott fia és leánya gyaszolják: Goldmann Károly és özv. Steurer Gyuláné.

Megszökött katona. Németh Kálmán egyhazaskeszői tartalékos katona a fegyvergyakorlat elől Amerikaba szökött, de ott az osztrák-magyar konzulátusnál nem jelentkezett. A katonai hatóság ezért katonaszökevénynek minősitette és köröztetését elrendelte.

Cigányok elitélése. Mult heti szamunkban megirtuk, hogy az intai utodalomban elhullott serteseket a cigányok éjnek idején felásták s azokból vidaman lakmároztak. Az inyenc cigányokat a szolgabiróság közegészségügyi kihagas cimen egyenként tizenötnapi elzárásra itélte.

Tombola estély. Ma este az Uj-kávéházban hangversennyel egybekötött ingyenes tombola-estely lesz, mintájára annak a pár héttel ezelőtt lezajlott tombola-estélynek, melyen a zsufolásig megtelt termek közönsége oly vidám hangulatban nyert szórakozást. A nyereménytárgyak egytől-egyig szépek és értékesek.

Halálos baleset. Ifj. Bókkon László csőfügei lakos az elmult héten fegyverét tisztogatvan, meglőtte magát, aminek következtében 6 napi kinlódas után szombat reggel meghalt.

Eszéken az »Uno-malom«, egyike a leghiresebb és legnagyobb részvenytársasági vállalatoknak, mult csütörtökön egészen leégett. A karnak legnagyobb rész biztositás révén megtérül, ami körülbelül **két** millió **korona.**

Drágább lesz a sör is. A magyarországi vidéki Sörfőzők Egyesületének helyiségében, fővárosunkban, a magyarországi és horvátországi sörfőzők, ugyszintén több osztrák sörgyár képviselője, nagy szamban jelentek meg, hogy állást foglaljanak a fővárosi sörgyárak áremelése mellett. Egyhangulag elhatarozták, hogy a sörtermelés összes nyersanyagának, különösen az árpanak és komlónak nagy megdrágulásához mérten a hordósör eladasi árát november 15-től kezdve hektoliterenként 2 K 40 fillérrel, a palack sör arát pedig palackonként 2 fillérrel dragitjak. E hatarozat ellen azonban a vendéglősök országos egyesülete és a fővárosi korcsmárosok mar is tiltakoznak.

A pincék kezelése télen. Ugy véljük nem lesz haszontalan dolog az évszak beálltával a pince kezelést illetőleg egy két fontos tudni valót közölni az olvasóközönség ama reszenek okulasara, a kiket a philokxera meg a peronospora még ugy a hogy megkimelt. A szabályok a pincéknek a téli évad alatti kezelését illetőleg a következők. 1) A pincelyukakat ne zárjuk el előbb, mig 4—5 toknyi hideg nem jelentkezik 2) Ha a pince nagyon mélyen fekszik a föld alatt, akkor még nagyobb hideget is bevárhatunk. 3. Ha a pincét az egyik oldalról, például az északi vagy keleti oldalról hideg szél éri, akkor zárjuk el a pincét arról az oldalról, de az ellenkező oldalon hagyjuk nyitva. 4) Ha tél folyamán enyhe vagy nem nagyon hideg napok allanak be akkor nyissuk ki a pincelyukakat, hogy az üde, tiszta, hüvös levegő bejutasson és kiszorithassa a nedves, nyomaszto, rossz levegőt. 5) A mi a nyári évszakra vonatkozólag áll, hogy »a pince annal jobb, minél hüvösebb,« az áll bizonyos tekintetben a télre nézve is, mert a pincében létező szerves dolgok csak akkor és annyiban szenvednek a hidegtől, ha a hőmérsék ott fagyponton alul van.

A világhirü Krafft-Ebing tanár irja: Kisérleteim a **Ferencz József-**keserüvizzel betegeimnél jó sikerrel jártak, amennyiben gyomruk a Ferencz József-keserüvizet jól elbirta és a kivánt hashajtó hatás rendszerint már rövid néhány óra alatt beállott. — Kapható gyogytárakban és füszerkereskedésekben. A Szétküldési-Igazgatóság Budapesten.

Erős orrvérfolyás ellen nagyon sikeresen alkalmazzuk a citrom nedvet a következő modon: Miutan az orrunkat kis üvegfecskendő segitsegevel tiszta hideg vizzel megtisztitottuk, azonnal frissen kifacsart citromnedvet szivunk fel az orrlyukakba. Egyszeri felszivás elegendőnek fog bizonyulni.

A dán miniszterelnök leánya asztalos. Koppenhagabol jelentik: Ket evvel ezelőtt a szokásos inas és segédévek elvégzésével Horsholl kisasszony mestervizsgát tett a műasztalosságból. Jeles izlése és szorgalma révén ismertté lett csakhamar és rendelői a legelőkelőbb körökből kerültek ki. Az első dán asztalosnő példája nagy hatással volt Dánia hölgyeire és többek között legutóbb a dán miniszterelnök, Klaus Berntsen leánya is az asztalosmesterségre adta magát. A kisasszony öt éven át fog inaskodni Horshölnél és csak azután lehet segéd. A miniszterelnök helyesli leánya pályaválasztását mert véleménye szerint »a hasznos munka nemesit, mig a henyélés demoralizáló hatással van«.

Köszegről írják, hogy a kőszeg-szombathelyi vicinális vasuton a katonatisztektől az összes utazási kedvezményeket megvonták; holott azokat, mióta ez a vonat fönnáll, mindig élvezték. Más vasutakon a féláru kedvezményeket nemcsak magukra, hanem azok családjaira is kiterjesztették. Csakhogy Magyarországon sokféleképpen szokták magyarázni a jogegyenlőséget.

A szegenyügy országos rendezése. A belügyminiszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben felhívja őket, hogy az általa rendelkezésre bocsatott ürlapok felhasználásával jelentsék be a községitésre vonatkozó 1910. évi adatokat. Ezzel egyidejűleg arra is felhívja a vármegyéket, hogy a területükön levő rendezett tanácsu városokat és az önnálló gyámhatósági jogkörrel felruházott és árvapénzek kezelésére feljogosított községeket illetőleg jelentsék be, hogy azok gyámpénztári tartalékalapjaik jövedelméből az 1901. évi XXI. t. c. értelmében gyermekvédelmi célokra mily összegeket fordítottak és valjon a vármegye a lefolyt 1910. évben élt-e az idézett törvénycikkben biztosított pótadó kivetési jogával. A belügyminisztériumnak az adatokra a szegényügy tervbe vett országos rendezése szempontjából van szüksége.

Liszt emlékezete. Sopron városa és Sopronmegye november 7-én a megye hirneves szülöttjének, Liszt Ferencnek emlékezetére nagyszabásu ünnepséget rendez. Az emlékünnep kiemelkedő programmpontja a díszhangverseny lesz, melyen mint karnagy Zichy Géza gróf fog szerepelni és résztvesz benne valamennyi soproni és pozsonyi zene- és dalegyesület. A hangversenyt megelőzően reggel különvonat indul Liszt Ferenc szülőfalujába, Doborjánba. Itt ünnepi mise lesz, melyet Fraknói Vilmos püspök fog celebrálni. A mise alatt Zichy Géza gróf ministrál. A soproni hangverseny tiszta jövedelmét a Doborjánban tervezett Liszt-emléktemplom építésére fordítják.

A tüzoltók és a német vezényszó. Ottani lapok közlik: A dettai tüzoltóság ünnepséget rendezett a minap, uj tüzoltótornyának és szivattyuművének zárkőletétele alkalmából. Jelen volt az ünnepségen Varga Lőrinc temesvári tüzoltóparancsnok is az Országos Tüzoltószövetség képviseletében és ilyenformán az összes megjelent tüzoltótestületek felett átvette a vezényletet. Az ünnepség keretében a jelenvolt tüzoltótestületek díszfelvonulást rendeztek, majd különfele gyakorlatokat végeztek. Varga Lőrinc természetesen magyarul vezényelt. És ekkor botrányos eset történt.

— Hátra arc. — indulj! — hangzott az első vezénylés. Erre a tüzoltótestületek alkalmazkodtak hozzá és katonásan sarkon perdülve, megindultak. Hanem egy csapat ott maradt mozdulatlanul a helyén, mintha nem is hallotta volna a magyar vezényszavakat. Ez a verseciek csapata volt. Addig el sem mozdultak a helyükről, amig a saját parancsnokuk ezt nem kiáltotta:

— Kehrt euch! Marsch!

Erre megindult a csapat, amelyiknek ilyenformán sikerült az ünnepség harmóniáját megzavarni.

Majd a hangot is látni lehet. Két német fizikus egy különös készüléket talált fel, melyet a berlini csillagvizsgalóban a minap mutattak be. Ezzel a legujabb találmánnyal a hanghullámokat fénycsikok által láthatóvá lehet tenni. Valami olyan fotografáló készülék ez, mely pillanatfölvételekkel megörökíti ezeket a hanghullámok vonalait. A vonalak nemcsak a két különböző személy hangja között való különbséget mutatják, hanem a legnagyobb pontossággal ábrázolják a hang erősségét, kitöréseit és vontatottságát is. Meg lehet állapitani az érdekes készülékkel, hogy az énekes tisztán és megtörés nélkül adja-e ki a magánhangzókat és azt is mutatják a vonalak, hogy az énekes hanganyaga javult, vagy rosszabbodott-e.

CSARNOK.

Kossuth halála.

Dr. Kovács Dénes.

Mint Rákóczi bus magyarjai Rodostóban, a Márvány-tenger partján, ugy voltunk mi ott, kisded ujságiró-had, par hétig Torinóban, távol a hazától, az örökhó takarta Mon-Cenis aljan. Bár kevesen voltunk, az egész országot képviseltük és egy nemzet érzelemvilágát mozgattuk táviratainkkal. Az a nagy ember sokat szenvedett, de vele szenvedtünk mi is, kik szivünk vérével irtuk meg azokat a szomoru hireket a magyar hazának.

Turinnak, ennek a szép piemonti fővárosnak, egyszerü utcája a Via die Mille, de büszke a neve s garibaldi dicsősége füződik hozzá, akinek a szobra ott all az utca torkolatában, a Pó folyó partjan. Ennek a történeti nevezetességü utcának 22-ik számu házában lakott Kossuth Lajos. Régi, ódon ház, valami nápolyi grófnak a tulajdona, de most örök emlékü a magyar nemzet előtt, mert falai közt mult ki Kossuth Lajos.

Kossuth sokat, nagyon sokat szenvedett. Nem feledem el soha azt a jelenetet mikor halála előtt négy nappal Ruttkayné bevezetett a beteg szobájába.

Egy ablakos, utcára nyiló kisded szobában, széles vaságyon feküdt Kossuth Lajos. Az ágy jobb felén állott idősebbik fia, Kossuth Ferenc és szembe vele Kossuth hü szolgája, Giorgo. Gyöngéden forgatták ágyában a beteget, aki roppantul türelmetlen és izgatott volt.

Amint beléptem az ajtón, megdöbbenve állottam meg a küszöbnél.

Kossuth csaknem ülő helyzetben feküdt ágyán. Három magas párna volt a feje alatt. Az egykor hatalmas ember ott vergődött ágyán. Kezeit idegesen mozgatta. Hófehér szakallával és hajával szinte ellentétben volt

CERES-DIJ-KIIRÁS

Azon czélból, hogy a CERES ételzsirt ott is bevezessük, ahol azt régi szokásból vagy megokolatlan előitéletből kifolyólag még nem használják, azon kéréssel fordulunk hü vevőinkhez, akik meggyőződésből és praktikus tapasztalataik alapján használják ezen cikket, miszerint a következő kérdésekre válaszolni sziveskedjenek:

1. Mi késztette önt arra, hogy a Ceres-ételzsirral kisérletet tegyen? 2. Milyen előnyei vannak ezen ételzsirnak más ételzsirokkal szemben? 3. Mely előnyei teszik azt onre nezve nelkülözhetetlenné? 4. Ismerőseit hogyan győzi meg ezen előnyökről?

Ezen kérdésekre vonatkozó jó válaszokra a következő **díjakat** tüzzük ki, a melyek kisorsoltatnak:

1 díj á K 1000 = K 1000,	20 díj á K 100 = K 2000
10 díj á K 200 = K 2000	1000 díj á K 20 = K 20000
Összesen K 3000	**K 22 000**

Azon pályázok között, akik a feleletek külalakja és tartalma folytan különösen jó válaszokat küldenek be, a következő nyeremények kerülnek kiosztásra:

1 nyeremény á K 1000 = K 1000	5 nyer. á K 200 = K 1000
2 nyeremény á K 500 = K 1000	20 nyer. á K 100 = K 2000
K 2000	**K 3000**

Egy pályázati biróság, melynek összetételét annak idején az ujságokban közölni fogjuk el fogja dönteni, mely válaszok fognak a 25 000 koronát kitevő díjak kiosztatása céljából kisorsoltatni és mely pályázok kapják meg a 28 nyereményt, melyek összege 5000 K.

K 30.000

Ezen pályázaton mindazok részt vesznek, akik a fenti négy kérdésre vonatkozó jó választ alanti czégnek legkésőbb 1911. november 15-ig beküldik és legalább öt papirszalaggal ($1\frac{1}{2}$ kg-os Ceres-kockák vagy csomagokról) azt igazolják, hogy a mi Ceres-ételzsirunkat fogyasztják; minden további öt szalagért a jó válaszok beküldője egy-egy további sorszámot kap és ezáltal a sorsolásnál kettős, illetve többszörös esélye van.

A pályázat a megyei szabályzat 88. szakasza értelmében a cs. k. közjegyző, Dr. Kopetz H. R. úr jelenlétében és irodájában 1911. évi december hó 20-án délelőtt 10 órakor lesz megtartatva. A nyertesek a díjakat azonnal megkapják, minden levonás nélkül. Az összes nyertesek jegyzéke kiértesítetik és hivatalunkra bárkinek beküldetik.

Schicht György r.-t. „Díj-pályázat", Aussig, Böhmen.

láztól piros arca. Szemei, az egykor bűvös varázsu szemek, nyitva voltak, de hiányzott belőlük a lélek tükre; ajkai, amelyekről egykor egy nemzetet felrázó fényes szózatok hangzottak, ezt rebegtek fájdalmasan:

»Jaj, jaj«! Több szót már nem tudott mondani.

Az utolsó öntudatos szó, amit kiejtett az volt, amelyet ifjabb fiának, Lajos Tivadarnak mondott megérkezése napján, március 16-ikán

— »Fiam, rosszul vagyok!«

Ettől fogva nem volt érthető szava. Ha világos percei voltak is, nem beszélt.

Elég volt azonban az a kinos jajszó, hogy szivembe nyilaljon és zokogva hagyjam el a nagy ember szobáját. Ruttkayné, ez az aldott szivű asszony velem együtt zokogott.

Kossuth mozdulatlanban még ekkor is annyi erő tükröződött, hogy nem csoda, ha egyesek biztak felgyógyulásában, noha Bozolto tanár, a híres belgyógyász, már ekkor letett minden reményről. Naprol-napra négyszer mentünk a házhoz, hallani a bulletineket, melyeket a három orvos nevében Kossuth Ferenc irt, a hálás fiu, aki atyja ágya mellett töltött éjt, napot, hogy végre a szakadatlan virasztás következtében szemgyulladást kapott.

Éjjelente szivszorongva mentünk a Kossuth háza elé, lesve az első emeleten azt a sötét ablakot, amely mögött a nemzet nagy fia vívta haláltusáját s a dolgozó szoba tejüveges lámpáját, mely enyhe fényt szort az utcára, ahol mi állottunk, az éj csöndjében remegve és imádkozva a beteg életéért.

Igy ment ez remségesen hosszu napokon át, amelyeknek izgalmaiba szinte belebetegedtünk.

Március huszadikán bekövetkezett a gyaszos vég! A magyar nemzetnek a gyásznapja borongos idővel köszöntött be Turinba. Hideg szél sivitott végig a turini nyilegyenes utcákon és az égen felhők kergetőztek. Balsejtelemmel mentünk fel. Kossuth Ferenc megindultan, könnyes szemmel jelentette, hogy nincs többé semmi remény s az orvosok szerint a katasztrofa már csak órák kérdése.

Ettől fogva nem távoztunk többé a házból; ott vártuk az értesiteseket, amelyek mind vigasztalanabbak voltak. Orarol-orara a táviró drótján röpitettük a hirt Magyarország felé, mig végre este tizenegykor elküldtük az utolsó üzenetet, mely gyászba borította a nemzetet.

A sors kegye, vagy szeszelye, — ki tudná azt most eldöntem, — tanujává tett annak a históriai mozzanatnak, midőn Kossuth utolsót lehelt.

Reszket a toll kezembe most is, ha arra a pillanatra gondolok.

Öt perccel volt 11 ora előtt, mikor a szomszéd szobában varakozó hirlapiroknak Aulich tanár kijelentette:

— »Meghalt!«

Nem tudom, hogyan es mikent, a másik pillanatban ott voltam Kossuth agyánál, melyet zokogva álltak körül a család tagjai: Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos Tivadar, az Ambrozovics-család tagjai, az orvosok, Helfy Ignác, Karolyi Gábor gróf, Eötvös Károly orsz. képviselők, Benyovszky Sándor gróf és neje. Figyelmessy ezredes, a hű barát és Giorge, a hűséges szolga. Azt hitték meghalt, mert lélekzete megszünt. Pedig még arcán ott volt az élet pirja. Az orvos kivette feje alól a párnát s ekkor lehelte az utolsót . .

Az orvos gyöngéden lesimitá a fennakadt szempillákat, Karolyi Gábor gróf feligazitotta leesett állát

Vége volt.

A csanádi alispán, meg a szegény ember.

Mikor Justhék az orádi népgyülésről visszatérőben voltak Budapestre, a vonaton Vertán Etele csanádmegyei képviselő beszélte el a következő kis történetet.

Csanádvármegye az utóbbi esztendőkben munkaházakat épittetett. Mikor az emberek beköltöztek a vármegye házába, Hervay Lajos csanádi alispán végigjárta a lakásokat. Mindenfelé igen hálatkodtak neki a fiajtókért. Az egyik lakásban az alispán két öreg cseléd et talált, egy szegény embert, meg a feleségét. Mikor körülnézett a lakásban, mindjárt látta, hogy Nincsetlen Janoshoz nyitott be. A szobában nincsen egyéb butor mint egy fenyőfából összeszegezett gyalulatlan asztal, két szék, meg az asszony lánykori ladaja. Ágynak — minek hire sem volt, a sarokban vacokoltak s ott hevert a suba, a szegény ember derekalja, vankosa, takaroja.

— Megvan elegedve a lakással? — kérdezte az alispán.

A szegény ember nagyon hálatkodott.

— Ilyen szep portaról nem is álmodtunk. Lakásunk van gyönyörű, csak most kereset is kellene hozza. Meguntam, mar a napszámos munkat, megaztan mar nem is nagyon birom. Egészen más volna ha a maga kezére dolgozna az ember. Ha módom volna hozzá, bérelnék két hold földet, hagymát ültetnék bele, aztán majd csak megsegitene a jó Isten. Csak hát hogy kétszáz pengő kellene hozzá, az meg nagy pénz ki adna kétszáz forintot ilyen szegény embernek, akinek a két kezén kivül semmije sincsen.

— Hát aztán, ha a kétszáz forint megvolna, meg tudna vele szerezni?

Ugy gondolom nagyságos uram.

Az alispán jószivű ember.

— Hát, ha megszerzem kigyűjtöttet a kétszáz pengőhöz — [illegible] majd megiatom, mire megy vele

Másnap annak rendje és módja szerint nyélbe ütötték a dolgot. A szegény ember váltot irt alá s az alispán kezességével megkapta a banktol a pénzt. Fogadkozott, hogy becsületesen visszafizeti, csak azt kérte, hogy őszig adjanak időt neki. Megtették azt is.

Ez volt marcziusban. Az alispan már rég elfelejtette az egész dolgot, mikor egyszer, őszre járt már az idő, beállitott a hivatalába a szegény ember.

— Azért jöttem nagyságos uram, hogy beszámoljak a kétszaz forintról.

Kigombolkozott s letett az asztalra kétszázötven forintot.

— Ennyit fizetett nagyságos uram a hagyma.

— De hat ebből még ki kell fizetni a kétszaz forintot.

— Rendbe tettem én már a bankban a dolgot. Kifizettem az adósságomat, itt a váltó. De még a kétszaz forint elég se volt, drágák voltak az idén a földek. Kellett kétszázhatvanöt forint. De már azért nem mászkáltam a nagyságos ur nyakára. Nem is volt rá szükség, mert hogy már kétszáz forintom volt, könnyű volt még hozzászerezni hatvanötöt, csak ugy becsületre. De már azt is visszafizettem. Éltünk is azalatt, ugy, hogy ez a kétszázötven forint tiszta nyereség. Megtanakodtuk már az anyjukommal, hogy jövőre három holdat bérlünk, aztán, ha a jó Isten megsegit, nem zselléreskedünk sokáig a más földjén, hanem a magunkén gazdálkodunk. Mert szép az, nagyságos uram, ennyi pénzt kihozni a hagymából, igaz, meg is dolgoztunk érte, de mégis csak más, ha a maga földjén van az ember.

Keressük mindenben a legjobbat!

Nagy elővigyázat ajánlatos az **egészséges ivóviz** megválasztásánál, igyunk és kérjünk tehát mindenütt

Szántói savanyuvizet,

mely gazdag, természetes szénsavtartalmánál fogva rendkivül kellemes, az egészségre hasznos, elsőrangu asztali viz. Erősen hugyhajtó hatásu, elősegiti az emésztést, megakadályozza a gyomorégést.

A Szántói savanyuviz:

Bornak: **füszer,**
Betegnek: **gyógyszer,**
Egészségesnek: **óvszer.**

Főraktár Czelldömölkön: Landler Samu füszerkereskedőnél.

Kinek drága az egészsége

és pénzét nem akarja hábavaló dolgokra kidobni, az saját érdekében cselekszik, ha legalább egyszer-kétszer kipróbálja a világhirü

OROSZLÁN MENTHOL

sósborszeszt

a háziszerek királyát.

Kapható 44 filléres, 1 10 es 2 20 K eredeti üvegekben.

FŐ-ELÁRUSITÓ:

Mayer István Czelldömölk

füszer, csemege és liszt kereskedő.

Törvényesen bejegyzett védjegy

Csuz, köszvény, reuma, szaggatás, nátalás, oldalszurás, keresztcsontfájás, derek-, oldal- vagy hátfájás, izom- és inbántalmak, kar- és lábgyengeség, merev végtagok és ujjak, görcsök, továbbá hűlés, megfázás vagy megnázásból származó bajok azonnal enyhülnek az Oroszlán Menthol Sósborszesz használatával. Ha a fájó testrész a dörzsölést nem tűri, ugy borogatást alkalmazunk.

Fogfájás, fejfájás, fejszaggatás, hajhullás, idegesség, bágyadtság, kimerültség, általános gyengeség esetében kincsesel ér fel a valódi Oroszlán Menthol Sósborszesz.

Influenzajás, rekedtség, gégehurut, influenza, ha ha fellép, ugy emlékezzék az Oroszlán Menthol Sósborszeszre, mely a legkitünőbb és legelterjedtebb háziszer.

Ezer és ezer más esetekben is kitünő sikerrel lesz az Oroszlán Menthol Sósborszesz használva.

Minden egyes üveghez bő használati utasítás van mellékelve. Sok ezer hálairat tanuskodik róla, hogy az Oroszlán Menthol Sósborszesz [illegible] gyógyszer.

Vakodjunk az értéktelen utánzatoktól!

Szőlő-oltványok

szőlővesszők és Gleditschia (előkertisésnek alkalmas) **csemeték**
beszerzésére legmelegebben ajánljuk a legjobb hírnévnek örvendő

Szücs Sándor Fia

szőlőtelepét Bihardiószegen.

Ha a saját érdekét tartja szem előtt, ugy ne vegyen addig oltványt vagy vesszőt, míg a fenti cég nagy képes árjegyzékét nem kérte; ingyen és bérmentve. Ezen árjegyzék minden szőlőbirtokost érdekel hasznos tartalmánál fogva.

Olcsó és pontos kiszolgálás
Számos elismerő levél.

A tisztelt érdeklődők a telep megtekintésére szivesen láttatnak

Elsőrendő porosz szalon, koksz és szén

kapható:

Almási János

vas és fűszerkeresk. Czelldömölk.

Állandó raktár fekete és zománcozott folyton égő és amerikai rendszerű koksz és szénkályhákban és a hires Triumph asztal tüzhelyekből.

Kályháknál és tüzhelyeknél a legmesszebbmenő kezességet vállalok

Szőlőoltványok!

Kiválóan szép és dus gyökérzetu **szokványminőségü fásoltványok** a legjobb bor- és csemegefajokban, Ripária Portális és Rupesztris Monticola alanyra oltva; közöttük **„Muskat Csabagyöngye"**; mely fajta már junius közepén érik. Ezenkiv 1 Ripária Portális és Rupesztris Monticola sima és gyökeres **alanyvesszők**; jégverés és peronospora mentes sima és gyökeres **hazai vesszők a legjutányosabb árban.** Árjegyzéket ingyen és bérmentve kapható és küld az

Erzsébet szőlőoltványtelep

Tulajdonos: Schmidt Mátyás, Bogáros, (Torontálmegye).

Eladó ház.

A Rákóczi-utcában egy ujonnan épitett

sarok-ház eladó.

A ház alkalmas üzlethelyiségnek. Bővebb információ szerkesztőségünk nyujt.

KÖNYVNYOMDÁNK
kedvező feltételek mellett egy fiut felvesz
TANONCNAK

HORYATH LAJOS

SZOBA-, CIMFESTŐ ÉS MÁZOLÓ
CZELLDÖMÖLK, KIS-UTCA 2. (Szőlő vendéglő mellett.)

Szobafestések, cim- és templomfestések, mázolások elfogadtatnak és jutányos áron kifogástalanul készittetnek.

Parfümeire Savoly

finom illatszer, pipereszappan és THYMOLGYÁR

összes készitményeinek kizárólagos raktára

Czelldömölk és vidéke részére:

Gáspár Kálmán

fodrásztermében Czelldömölk

Illatszerek:

Parfüm Ideal, az uri közönség legkedvesebb illatszere, a legfinomabb, legkellemesebb illat. — Diszes dobozban üvegenként 4. 6 K.

Parfüm Lilas de Savoly, eredeti orgonavirág illat. Diszes dobozban üvegje 3 és 5 K.

Parfüm Ideal Reseda, kellemes és tartós finom rezeda illatszer 3 korona.

Legfinomabb pipereszappanok: Savoly Violette Ideal (ibolya), Lilas de Savoly (orgona), Trefle Incatnat (lóhere), Royal Muguet (gyöngyvirág), illatokban darabja — — — — — 1 korona.

Savoly Creme Ideal, a legtökéletesebb, teljesen tiszta és légmentes arcfinomitó szappan 1 darab 70 fillér, 3 darab dobozban 2 korona.

„KULTUR", chlor. natrium szénsavas fogpaszta, egyedüli fogápolószer, mely minden igényt kielégit, egy tubus 70 fillér. Thymol fogpaszta 1 tubus 50 fill. Thymol szájviz 1 üveg 80 fillér, óriásüveg 2 korona. Dr. Heider-féle fogpor 30 és 20 fillér. Illatos szappanok 24 fillértől feljebb.

A világ legelterjedtebb és legolcsóbb irógépe a „MIGNON" megtekinthető: Dinkgreve Nándor papirkereskedésében. — Ára 160 korona.

Felelős szerkesztő: Dinkgreve Nándor. Nyomtatta: [illegible] nyomdájában, Czelldömölkön.